

розвитку даного виду туризму в цьому регіоні, таким чином не використовуючи його повний потенціал

В підсумку можна зазначити, що на території Тернопільської області достатньо місць для розвитку екстремального туризму. Річки, гори, печери, каньйони – основні ресурси для розвитку ЕТ, однак в більшості випадків самі люди є винними в занедбанні таких перлин природи, рельєфу та архітектури. Можливо з часом місцева влада звернеться до покращання природних чудес свого краю та буде використовувати їх ресурси раціонально та продуктивно.

Список використаних джерел

1. Войнаренко М.П., Раденька Л.П., Юр'єра-Юрій А.В., Стимулювання праці у сфері туризму – Вінниця: ТОВ «Меркюрі-Поділля», – 2010. – 196 с.
2. Гуляев В.Г. Организация туристкой деятельности. Учеб. пособие/ В.Г. Гуляев – М.: Нолидж, 1996. – 312 с.
3. Природні умови і природні ресурси Тернопільської області. – Тернопіль: Навчальна книга - Богдан, 2010. – 536 с.

Новосад В.

*магістрант II курсу спеціальності 242 Туризм
Науковий керівник – доц. Мариняк Я.О.*

ЕТНОФЕСТИВАЛІ ЯК ТУРИСТИЧНІ ДЕСТИНАЦІЇ

Етнофестивалі – дуже популярне в останні роки явище на Львівщині, що активно відроджує малі історичні поселення краю як туристичні дестинації. Етнофестивалі Львівщини спрямовані на повернення до місцевих традицій, їх відновлення та збереження, на розвиток і популяризацію звичаїв та обрядів, автентичного фольклору тощо. Етнофестивалі присвячуються певному роду занять, обряду або навіть продукту і, як правило, відбуваються в традиційний час, відповідно до визначних подій у житті громади – збору врожаю, закінченню посту чи повернення горян з полонин. Найважливіше, що вони сприяють відродженню народних традицій, стилю життя в гармонії з природою та економічному розвитку конкретних громад.

Географія дестинацій етнофестивального туризму (територіальний аспект) пов'язана зі збереженням етнокультурної мозаїки етносів України, яка територіально локалізується в окремих етнографічних регіонах, адміністративно-політичних одиницях. Карпатський регіон, АР Крим, Поділля, Полісся, Наддніпрянщина й Слобожанщина вражають туристів збереженістю архаїчних форм сільського побуту,

вишуканою народною кухнею, особливим плеканням українських культурних традицій. Однак найбільшого розвитку етнофестивальний рух набув саме в Карпатському регіоні. «Родзинкою» етнофестивального туризму в Карпатському регіоні України притаманна органічність співіснування людини й природного середовища, незвична для мешканців міста автентика життєвого укладу, скромність побуту та архаїчна щира простота побутового спілкування й культури взаємин з гостями. Регіональні особливості культури і побуту, народні пісні і танці, святкові гуляння є цінним етнокультурним ресурсом.

З'ясуємо структуру туристичного продукту етнофестивалів.

Туристичний продукт – це сукупність речових (предметів споживання) та неречових (у формі послуг) споживчих вартостей, необхідних для задоволення потреб туриста, які виникають під час його туристичної подорожі. Туристична послуга є складовою туристичного продукту. І якщо туристичну послугу можна придбати і спожити тільки в місці її виробництва, то туристичний продукт може бути придбаний і за місцем проживання, а спожитий тільки на місці виробництва туристичних послуг. Тур – це первинна одиниця туристичного продукту, яка реалізується споживачеві як єдине ціле на визначений маршрут і на конкретний термін.

Складові туристичного продукту етнофестивалів:

- місце проведення – осередок етнографічного району, скансен, історичний центр великого міста;
- сезонність – переважно літо – осінь;
- проживання – готелі (рідко), гостинні садиби (сільський зелений туризм або агротуризм), у місцевих жителів, наметове містечко;
- харчування – ресторани (рідко), місцева кухня в гостинних садибах, приготування страв на природі;
- трансфер – надається організаторами (рідко), організовані виїзди до місця призначення, самостійний доїзд;
- анімація – на будь-який смак і гаманець, залежно від етнофестивалю (різноманітні майстер-класи, музичні та фольклорні дійства), дуже насичена етнорозважальна та етнопізнавальна програма;
- атракції – природного та антропогенного походження, місцеві жителі, місцеві звичаї, традиції, етнічні страви та тощо;
- екскурсії – професійні гіді-екскурсоводи (рідко), мандрівки околицями з провідниками місцевими жителями.

XXI ст. туристи знайомляться з народною фольклорно-побутовою культурою етносів України такими основними шляхами: відвідування етнографічних музеїв і музеїв під відкритим небом (скансенів), приватних музеїв; участь у народних святах, етнофестивалях,

театралізованих дійствах, народних гуляннях, демонстраціях народного мистецтва та ремесел, ярмарках і виставках тощо; ознайомлення з етнографічними пам'ятками як екскурсійними об'єктами, що включені в систему туристично-екскурсійного обслуговування. Об'єкти, які можна віднести до етнографічних destinations поділяють на такі категорії:

- пам'ятники архітектури, виконані в традиційному для етносу стилі і пов'язані з певним періодом у культурному житті етносу;
- культові споруди, що відображають конфесійну приналежність (набір традиційних прийомів архітектури, орнаментативності);
- некрополі, кладовища, окремі захоронення з традиційними надмогилями погруддями, підписами на рідній мові, орнаментативності;
- традиційні житла (нежитлові – із збереженням зовнішнім виглядом і внутрішнім плануванням, житлові – із традиційним інтер'єром, убранням, набором традиційних предметів побуту);
- поселення, що зберегли «етнічний тип», у місцях компактного проживання представників того чи іншого етносу, з традиційним плануванням вулиць, розміщенням житла і господарських будівель;
- побутові об'єкти, що відповідають традиційному господарському типу (наприклад криниця, млин, вітряк, курник, шпихір для збіжжя, стайня з боїщем, шопа, комора);
- місця відродження народних промислів, традиційних занять;
- етнографічні музеї (у т. ч. скансени), виставки, комплекси етнографічних предметів, які несуть моно - або поліетнічне навантаження;
- комплекси архітектурних або культових споруд, створені представниками різних етносів у місцях тривалого спільного проживання;
- археологічні об'єкти (пам'ятки культури, що мають етнічну специфіку, не зумовлені технологічною необхідністю).

Основними етнофестивальними destinations, тобто осередками традиційної культури, в Україні є Коломия, Косів, Рахів (гуцульські ремесла і народне мистецтво), Космач (писанкарство), Кролевець (художнє ткацтво), Боромля (лозоплетіння), Петриківка (художній розпис), Вашківці (музей майстра української народної творчості Т. Гараса), Дігтярі і Решетилівка (килимарство, вишиванка), Опішня (гончарство), Сорочинці (всеукраїнський ярмарок народних ремесел) та ін. В окремих регіонах етнотуристи можуть ознайомитися з обрядами, звичаями, народною архітектурою та агротехнікою інших етносів України: кримських татар (АР Крим), болгар (Одещина), євреїв (Одещина, Київщина, Житомирщина), молдован (Буковина, Одещина),

румунів (Закарпаття, Буковина), угорців, чехів, словаків (Закарпаття), поляків (Львівщина, Житомирщина), греків (Донеччина).

Найбільш відомими і масовими етнофестивалями в Карпатах є Всесвітні бойківські фестини «З чистих джерел» (м. Турка), «Бойківська ватра» (м. Долина), «Бойківська Дрогобиччина» (с. Нагуєвичі), «Карпатія» (м. Львів і м. Трускавець), «Великдень у Космачі» (с. Космач), «Я люблю Карпати» (сміт Славське), «Дзвони Лемківщини» (м. Монастирок), «Підкамінь» (с. Підкамінь), «Львів – столиця ремесел» і «Дзвони Покрови» (м. Львів), «Карпатський вернісаж» (м. Івано-Франківськ), міжнародні гуцульські фестивалі.

Популярністю користуються *етнофестивалі національних культур*: фестиваль словацької народної пісні і танцю (с. Середнє, Закарпаття), фестиваль етнічної музики «Тайстра Чугайстра» (м. Львів), фестиваль румунського народного мистецтва (с. Біла Церква, Рахівський р-н), українсько-чеський фольклорний фестиваль «Колочавське відлуння Теробовлянської долини» (с. Колочава, Міжгірський р-н), фестиваль національних культур «Букова віть» (м. Чернівці), фестиваль культур народів світу «Етновир» (м. Львів), фестиваль культур національних меншин «Мелодії соляних озер» (с. Солотвино, Тячівський р-н).

Дестинаціями етнотуристичного паломництва є *фестивалі-свята (дійства)*, присвячені традиційним релігійно-обрядовим подіям українського календаря: «Великдень у Космачі»; «Ой, радуйся, земле», «Велика коляда», «Спалах Різдвяної звізди», «Фестиваль вертепів», «Велика гаївка»; «Святий Миколай дарує свято» та ін.

Підвищений інтерес у туристів викликають дестинації, де місцеві громади організують *гастрономічні фестивалі*, «родзинкою» яких є представлення та дегустація страв, напоїв національної кухні. Серед найпопулярніших на сьогодні: «Борщів» (м. Борщів, Тернопільщина), Фестиваль дерунів (м. Коростень, Житомирщина), Фестиваль кави (м. Львів), Фестиваль меду (охоплює понад два десятки селищ і містечок України), Свято бойківського меду (м. Долина), Фестиваль чаю (м. Золочів).

Заслужують на увагу прихильників історії рідного краю дестинації, відомі *фестивалями історичної реконструкції* (за концепцією «жива історія») історичних подій у поєднанні з етнокультурними заходами та спортивними змаганнями. Найвідоміші з них такі: фестиваль української середньовічної культури «Ту стань!» (с. Урич, Сколівський р-н); фестиваль середньовічної культури «Львів стародавній» (м. Львів); низка фестивалів – історичних реконструкцій епохи Київської Русі «Парк Київська Русь» (Обухівський р-н, Київщина).

Заслужено увагою туристичного товариства користуються такі атракції, як *етнофестивалі сатири та гумору*: фольклорно-етнографічний фестиваль «Захарецький Гарчик» (с. Підзахаричі, Путильський р-н, Чернівеччина); фестиваль гумору та сатири «Бербиницьи фіглів» (с. Ясіня, Рахівський р-н).

З особливим інтересом етнотуристи ставляться до місць проведення *професійно-ремісничих етнофестивалів*. Найпопулярнішими DESTINATIONAMI тут є такі: міжнародний фестиваль соломникарського мистецтва «Сніп» (м. Луцьк); свято виноробів – фестиваль «Червене вино» (м. Ужгород); свято бджолярів «Свято бойківського меду» (м. Дрогобич); свято пекарів: Свято хліба (м. Львів, м. Переяслав-Хмельницький); фестиваль пивоварів – «Львівське пиво» (м. Львів); міжнародний симпозіум гутників «Львів – столиця гутників»; свято вівчарів «Проводи на полонину», «Полонинське літо» (Рахівський р-н, Верховинський р-н); міжнародний фестиваль ковалів «Замкові ворота» (м. Львів).

Етнографічно-фестивальний туризм в Україні перебуває на стадії розвитку. Пріоритетом цього виду туризму є безпосередня участь (анімація) гостей, іноземних туристів у традиційно-масових етнокультурних заходах (святках, ярмарках, фестинах), де відбувається інтерактивне пізнання національних культур, налагоджується і міцніє міжетнічне спілкування людей з різних регіонів і країн.

Паршин Л.

*магістрантка II курсу спеціальності 242 Туризм
Науковий керівник – доц. Кузишин А.В.*

ПЕРЕДУМОВИ ФОРМУВАННЯ ТУРИСТИЧНИХ ПОТОКІВ В ОБЛАСТЯХ ЗАХІДНОЇ УКРАЇНИ

Постановка проблеми. Для України туризм є одним із показників її іміджу у світі. Проте для виявлення справжньої картини функціонування галузі потрібно проводити аналіз туристичних потоків, що допоможе вивчити реальну картину попиту та пропозиції туристичних послуг, дасть змогу побачити сучасні особливості регіонів України з погляду туристичної привабливості.

Західна Україна відзначається вигідним географічним положенням, близькістю до кордону з європейськими державами та розмаїтим туристичним потенціалом, що в достатній мірі представлений в усіх областях регіону.